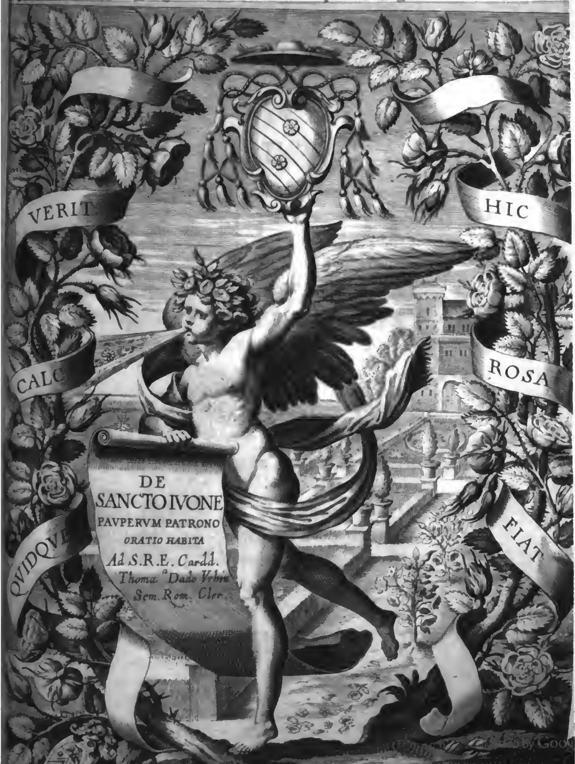

VERIT
HIC
CALC
ROSA
QVIDQVE
FIAT
DE
SANCTO IVONE
PAVPERVM PATRONO
ORATIO HABITA
Ad S.R.E. Cardd.
Thoma Dado Vrbin
Sem. Rom. Cler.

1631

54

EMINENTISS. PRINCIPI

MARTIO CARDINALI GINETTO

Sanctiss. D. N.

VRBANI VIII.

VICARIO,

ET SEM. ROM. PROTECTORI.

THOMAS DADVS VRBINAS

SEM. ROM. CLERICVS. F.

AD proemium Oratoriæ laudis cumulandum, quam in Iuone feliciter partam bono Romanæ Curiæ lumine mea demonstrauit Oratio; hoc vnum Iuonis gloria videtur expoſcere, vt

eam in terris etiam nanciſcatur lauream, quæ eam, quam è Cælo decerpſit, hoc eſt flammeam, viua colorum imagine imitetur. Quandoquidem tam Cælo militauit ſuo, quàm terris. Quod ne deſit, quò mihi confugiendum ſit vides EMINENTISSIME PRINCEPS; ad tuam ſcilicet humanitatem, quæ non minus vernat in Purpura, quàm in Roſa. Ad tuam ergo feſtinat Roſam lætabunda Oratio. Tu pro ea, qua ſoles omnes beneuolentia excipe ad te vltro feſtinantem. Tantum audet illa quamuis horrida ſpinis; quia nimirum bene nouit ſpinarum ſatellitium, hoc eſt obſequioſam ſeruitutem deberi Roſæ. Vale.

ORATIO.

VICVNQVE Gigantis in speciem splendidas inter serenæ noctis tenebras matri visum Iuonem contemplatur; si maximum dixerit Oratorem, hic sane in somnio plurimùm vigilat Eminentissimi Principes. Etenim singula Oratoriæ facultatis decora expressisse in se, ornamenta omnia expleuisse, quæ in pluribus effinxit veriùs quàm laudauit antiquitas, quis maximi Oratoris esse inficiabitur? Et hanc quidem in Iuone bene partam laudem, quoniam per vestram licet humanitatem, amor est iucunda rerum ab eo gestarum commemoratione diligenter exquirere. Neque verò, ne iniucunda vobis accidat Oratio, pertimesco. Si quid enim insuaue, si quid ingratum ingenij tenuitate mei contigerit, id Iuonis auream dicendi copiam mitigaturam esse confido.

Ergo eloquentia suadere primus Oratoris nostri labor fuit, nam præclaris ortus natalibus Puer,

 vix

vix primioribus, vt aiunt, hauserat hunc vitæ spiritum labris, vix linguam soluerat in voces, cum summa precum cœpit eloquentia perorare. Dixisses in gremio matris præuisum de se oraculum explendum meditari. Dixisses non modò factum, sed eloquentissimum natum Oratorem. Et mentiar, ni fuerit eloquentissimus Orator Iuo, qui sæpius in sublime raptus corpore, in perpetuam vigiliam excubans corde, ad confinia noctis vsque Deo vacans declamauit ad eam solam clepsydram, quam pietas præscripsisset: qui septem solidos dies, totidemq. noctes abalienatus à sensibus, ingenti mentis, animiq. conatu in precibus fuit, adeo vt si dixeris Iuonem Cæli ciuem, inquilinum terræ, dixeris sapienter. Nimirum, qui centum in se aperuit ora, quid si tanta præstet eloquentia? Et non centum aperuit ora, qui è cunis egressus, solutus fascijs totidem aperuit vulnera, dum latus ferrea discerpsit catena, quibus in ampla & locuplete domo, hoc est in ipso voluptatis regno constitutus in regnatricem diceret voluptatem? Vsque adeo eloquentissimus extitit Orator, vt quod antiquiorum decantatum fuerat solummodo votum Oratorum, qui centum ora sibi poscebant, id feliciter Iuo perfecerit. Iam vero in Patria Domo bene

di-

dicendi peritus Adolescentior cōtendit Lutetiam primùm, Aureliam deinde, non tam studiosus, quam Orator iuris, qui tam feliciter quid Deo, quid sibi, quid cæteris, tribuendum esset rebus gestis, vel ab infantia pronunciauit. Hic enim vero sermonem habuit plane aureum, alterum Oratoriæ laudis in Iuone præconium. Neq; enim in aurea Vrbe aliud nisi aureum sonare debet eloquium: Neque in Oratore, & illo quidem maximo debuit tanta gloria desiderari, quam in suis Oratoribus per summam assentationem finxit antiquitas, an verius desiderauit. Quod vt clariùs exponam, ponite vobis ob oculos A. A Iuonis domum hospitalem Peregrinis, apertam Pauperibus, frequentem ægrotantibus, vni sibi peregrinam, qui die per fora, per vicos, noctu per immensos cæli tractus spatiabatur. Atque hic in vnum Iuonem mentis aciem defigite, numerosæ pupillorum, pauperumq. multitudinis medium, tantisper domi commorantem. An non videtis, vt Orator plane maximus, qua vena vberiore, & sine lege, qua strictiore, sed multo cum pondere, quà medio quodam tenore manu, lingua scilicet cordis, modo auro, modo argento plena suam disertissimè demonstrat in Egenos caritatem, misericordiam in calamito-

sos,

sos, in pupillos sollicitudinem omnino paternam? O quàm gratus pauperum illorum auribus insonuit ille sonus quàm carus, quia aureus! Vt verius affirmare possim hominum aures Gallici Iuonis aureis catenis illigatas esse, quàm Gallici Herculis auro, splendido sanè mendacio suas finxere Veteres illigatas. Hominum aures dixi? Immò etiam ipsum & Deum aurea illa fandi copia deuinctum è patria Sede, hoc est è Cælo rapere ad se Iuonis proprium fuit. Altius memoria repetite instructissimum illud conuiuium, quod innumeris omnium Ordinum, Nationumque Pauperibus pia parauerat Iuonis liberalitas. An non adfuit illi etiam ipsemet Deus pauperis in speciem sordidati conuiua, qui largiter cibo pastus, recluso tandem illo mortalitatis mutuatæ sippario dum euanuit, cumulato sanctissimæ pacis munere donauit Iuonem? O sæcula verè aurea! O fortunata tempora! O ætatem Superiorum nulli felicitate concedentem! Sed tu potiorem tantæ felicitatis in partem venis Aurelia, quæ vna poteras dignum Iuonis auro aperire Theatrum, quia vel in nomine fulget aurum. O quantas intra mœnia excepisti diuitias, dum ipsam diuinitatem excepisti! Splendidior profectò Iuonis auro quàm tuo tantùm cæteris Galliæ

 Vr-

Vrbibus præstas, quantùm cæteris communi hominum æstimatione præstat aurum metallis. Missam libenter hic facio labentem Puellarum pudicitiam, numerata pecunia sustentatam, inlocabiles Virgines amplè instructas dote, integras egenorum familias infinita nummorum erogatione leuatas, ære alieno adstrictos summa liberalitate solutos; anxiam illam denique curam, qua per vias, per vicos, per Vrbem, cursitans, pauperes, ac Peregrinos vsque adeo, vt ita dicam venabatur, vt planè ambigeres violentiùsne domum raperet illos, an feliciùs ille in eorum raperetur amplexus. Ecce autem facundum illud aurum mutatur in fulmen: audio conuerti in tonitru suaue illud eloquium. An veriùs ille idem sonus, qui pauperum bono domi insonuit aureus, intonuit in foro fulmineus in audaciam potentiorum? Certe tam acriter pauperum causas virorum Principum auctoritate laborantes sustinuit, vt ad perpetuam posterorum memoriam, gloriamq; immortalem suam Pauperum Patronus dictus sit, appellatione humili quidem per annos iam transactos, at imposterum gloriosa, quia Iuonis est. Siquidem hoc etiam habet Oratoria laus Iuonis omnino maxima, vt cum nihil gloriæ causa faciat, omnia tamen sint gloriosa

quæ

quæ facit. Proh quanto eloquentiæ fulmine coruſcabat Iuo apud Iudicum tribunal dum oppreſſam videbat Paupertatem? Vidiſſes illum ponderoſis rationum momentis detectas retundere fraudes accuſantis, legum iurisq. iaculis illius audaciam ferire, oppoſita facile Iuriſconſultorum auctoritate diluere. At incaſſum laboras Vir ſanctiſsime, non tam pugnat in te. potentiorum vis, quam Iudicis auaritia. Auri ſplendore perſtrictus Iudex ſenſus habet ad tua fulmina conſopitos. Hic enimuerò ſeueritatis veluti nube contracta in vultu portentoſa minarum tempeſtate reſonare, humanarum. Sacrarumq. legum fulmine fulgurare, prouocare ad iuſtiſsimam æterni Iudicis ſententiam, æternorum ſuppliciorum imminentem horrorem incutere, tonare, fulminare, omnia Pericle ſalubrius permiſcere. In diuina autem cauſa peroranda quantus extitit hic noſter Orator? Teſtes eſtote vos milites in Sacra templa prædabundi irruentes, in quos ore ſolum minaciter ſeuero fulminauit Iuo, Vos Vrbes, Vos Oppida, Pagi, Gallia tota teſtis eſto, quæ è ſugeſto Iuonem, quà in vitiorum agmen acriter declamantem, quà pro virtute valido vocis impetu dicentem, quà concitata Oratione perditos homines è vitiorum cœno cogentem emergere, quà

cla-

clarè, dilucidèq. demum audisti sacra legis nostræ dogmata explicantem. Et quantùm extitit per Deum immortalem emolumentum! Nefariorum hominum præceps improbitas è scelere reuocata, intestinis disidentes odijs beato pacis fœdere conciliati, lapsa religionis disciplina castigato veteri luxu ad pristinam redacta seueritatem, splendor restitutus aris, templis reuerentia, honor Deo, Religio fides, sanctitas, diutius ab hominum animis relegatæ, in antiquam eorundem rediere possessionem. Sic nimirum illa verborum erudita tempestas serenitas fuit animorum. sic ille charitatis ignis, qui in fulminantis emicabat ore, beatæ pacis discolor Iris illuxit. sic illud concitati pectoris tonitru, dum teterrimi prædonis mentem in nostra damna vigilantem depresit, homines vitiorum senio torpentes ad prælium excitauit gloriosum. Iam vero satis est Iuo tibi declamatum. Sume nunc meritam tuis rebus præclare gestis coronam laurea donandus non iam Appollinari, sed quia ipsammet diuinitatem flexisti, diuina. Bene est: votum audijt Deus: voto subscripsit: Sanctisimumq. Pauperum Patronum senio confectum, maturum Cælo inter pluuias diuini Spiritus flammas, flammeis linguis, hoc est se ipso co-

ronauit. Nimirum, qui diserta aurei eloquij catena Deum ligauit, quid si Deo coronetur? Atque hic etiam cum Iuone coronato postremam par est sortiri coronidem Orationem meam; si vestro prius ordini, Principes causarum Arbitri, tantam gratulatus fuero gloriam, tantam felicitatem. Iam non est cur fragiles, mortalesque ametis lauros, quibus melior in flammis virescit corona. Hæc ad Iuonem è Cælo transmissa, transmittetur etiam Iuonis patrocinio hæreditario tanquam iure ad vos non minus dignitatis, quam Iuonis integritatis hæredes.

✠

DIXI.

